

Bruxelles, 26.11.2019.
COM(2019) 601 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Deveto izvješće Komisije o radu inspekcijskih mehanizama za tradicionalna vlastita sredstva (2016.–2018.) (članak 6. stavak 3. Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 608/2014 od 26. svibnja 2014.)

1. UVOD

Komisija svake tri godine izvješćuje¹ Europski parlament i Vijeće o funkcioniranju inspekcijskih mehanizama za tradicionalna vlastita sredstva (TVS)².

U razdoblju od 2016. do 2018. na raspolaganje je stavljeno više od 60 milijardi EUR (neto), pri čemu je godišnji prosjek iznosio više od 20 milijardi EUR. To je povećanje od 20 % u odnosu na razdoblje od 2013. do 2015.

Inspekcije tradicionalnih vlastitih sredstava temelje se na Odluci Vijeća 2014/335/EU, Euratom od 26. svibnja 2014.³, Uredbi Vijeća (EU, Euratom) br. 608/2014 od 26. svibnja 2014.⁴ i Uredbi Vijeća (EU, Euratom) br. 609/2014 od 26. svibnja 2014.⁵

U ovom se dokumentu opisuje i analizira rad inspekcijskog sustava za tradicionalna vlastita sredstva za razdoblje od 2016. do 2018.⁶ U njemu se izvješćuje o inspekcijama tradicionalnih vlastitih sredstava koje je Europska komisija provela u tom razdoblju te ono uključuje i druge aktivnosti koje su provedene radi zaštite financijskih interesa EU-a:

- sve inspekcije na licu mjesta koje je Komisija obavila u državama članicama i njihovo praćenje,
- daljnje postupanje u skladu s dopisima Europskog revizorskog suda o preliminarnim nalazima,
- ispitivanje otpisanih nenaplativih prava (WOMIS),
- postupanje s pogreškama država članica koje su uzrok gubitka tradicionalnih vlastitih sredstava,
- upravljanje bazom podataka o prijevarama i nepravilnostima (OWNRES),
- drugi pokusni projekt na reviziji računa A i B država članica,
- pomoć zemljama kandidatkinjama.

2. OKVIR I METODOLOGIJA ZA INSPEKCIJE TRADICIONALNIH VLASTITIH SREDSTAVA

2.1. Regulatorni i operativni okvir za tradicionalna vlastita sredstva

¹ Članak 6. stavak 3. Uredbe br. 608/2014.

² Carine na proizvode koji se uvoze iz trećih zemalja plus pristojbe na šećer.

³ SL L 168, 7.6.2014., str. 105.

⁴ SL L 168, 7.6.2014., str. 29.

⁵ SL L 168, 7.6.2014., str. 39., kako je izmijenjena Uredbom Vijeća br. 804/2016 od 17. svibnja 2016. (SL L 132, 21.5.2016., str. 85.)

⁶ Izvješće je usmjereno na provjere koje provode institucije EU-a (Komisija i Revizorski sud). Njime nisu obuhvaćene provjere koje provode države članice, a čiji su detaljni rezultati utvrđeni u godišnjem izvješću koje se sastavlja u skladu s člankom 325. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Naplata tradicionalnih vlastitih sredstava zakonom je prenesena na države članice. One moraju naplaćene carine staviti na raspolaganje⁷ proračunu EU-a i mogu zadržati, kao naknadu za troškove naplate, paušalni iznos od 20 % svih iznosa tradicionalnih vlastitih sredstava koja su stavljena na raspolaganje Komisiji⁸, neovisno o stvarno nastalim troškovima. Države članice dužne su same provoditi provjere i izvješćivati Komisiju.

Unatoč tomu, Komisija zadržava važne inspekcijske ovlasti u tom području. U tom su kontekstu inspekcije na licu mjesta važan instrument za nadzor sustava naplate tradicionalnih vlastitih sredstava provođenjem nekoliko vrsta provjera⁹ propisa i dokumenata država članica.

Komisija je dužna odgovoriti i na primjedbe Revizorskog suda iz njegova godišnjeg izvješća, tematskih izvješća ili dopisa o preliminarnim nalazima te na primjedbe i preporuke Europskog parlamenta iznesene tijekom postupka davanja razrješnice u pogledu provedbe proračuna. Komisija osigurava da države članice pravilno primjenjuju pravila EU-a i izvješćuje proračunsko tijelo.

Inspekcijske aktivnosti Komisije imaju tri glavna cilja:

- zadržati jednake uvjete među državama članicama i gospodarskim subjektima, neovisno o tome gdje se roba carini u EU-u, kako bi se spriječila narušavanja tržišnog natjecanja,
- poboljšati stanje u pogledu povrata tradicionalnih vlastitih sredstava. Komisija se mora uvjeriti da države članice ispunjavaju svoje obveze u pogledu naplate dostupnih tradicionalnih vlastitih sredstava i stavljanja tih sredstava na raspolaganje. Komisija provodi inspekcije mjera koje su države članice poduzele u pogledu povrata tradicionalnih vlastitih sredstava, uključujući pravodobno prijavljivanje carinskog duga i ovršnih postupaka koji su smatrani potrebnima,
- obavijestiti proračunsko tijelo. Na temelju nalaza inspekcije Komisija može ocijeniti djelotvornost i revnost država članica u pogledu naplate tradicionalnih vlastitih sredstava i stavljanja tih sredstava na raspolaganje, poduzeti nužne mjere za ispravljanje nedostataka i u konačnici izvijestiti proračunsko tijelo.

⁷ Ovim se izrazom u zakonodavstvu upućuje na plaćanja koja su države članice izvršile u korist proračuna EU-a.

⁸ Taj se postotak tijekom godina mijenjao u rasponu od 10 % za iznose stavljene na raspolaganje prije 28. veljače 2001. do 25 % za iznose stavljene na raspolaganje u razdoblju od 1. ožujka 2001. do 28. veljače 2014. Za iznose stavljene na raspolaganje nakon 1. ožujka 2014. postotak koji se primjenjuje iznosi 20 %.

⁹ **Provjere propisa:** provjere odredbi država članica koje se odnose na sustav za naplatu tradicionalnih vlastitih sredstava. **Provjere dokumenata:** analiza računovodstvenih izvještaja i svih vrsta računovodstvenih dokumenata i spisa iz država članica, što uključuje izvješća država članica o nenaplativim pravima. **Inspekcije na licu mjesta:** provjere usklađenosti nacionalnih sustava i temeljnih dokumenata sa zakonodavstvom EU-a s računovodstvenog i carinskog gledišta. Te inspekcije provode se neovisno o predmetnim državama članicama ili zajedno s njima.

Nadalje, inspekcije pridonose osiguravanju djelotvornog funkcioniranja carinske unije i ujednačene primjene pravila EU-a kako bi se izbjeglo to da prevaranti, zahvaljujući nedostacima u propisima, mogu ostvariti prednost ili izbjeći plaćanje carina.

Od 1. svibnja 2016. postalo je primjenjivo novo carinsko zakonodavstvo, a novi zakonodavni okvir o vlastitim sredstvima za razdoblje od 2014. do 2020. primjenjuje se retroaktivno od 1. siječnja 2014. Osim toga, stalnim razvojem olakšavanja i pojednostavnjenja trgovine otežavaju se kontrole tradicionalnih vlastitih sredstava koje provode Komisija i države članice.

2.2. Ciljevi i metodologija inspekcija tradicionalnih vlastitih sredstava na licu mjesta

Glavni je cilj inspekcija tradicionalnih vlastitih sredstava osigurati jamstva da postupci koji postoje u državama članicama budu u skladu s relevantnim zakonodavstvom EU-a te da financijski interesi EU-a budu primjereno i ujednačeno zaštićeni gdje god se roba carini. Inspekcije se svake godine usmjeravaju na različite carinske i računovodstvene teme. Krajnji je rezultat toga usklađivanje i jačanje postupaka koji postoje u državama članicama kako bi se učinkovito i djelotvorno zaštitili financijski interesi EU-a na dosljedan način.

Komisijine inspekcije na licu mjesta temelje se na preciznoj metodologiji i planiraju se u okviru godišnjeg inspekcijskog programa, koji se temelji na analizi rizika i koji sadržava niz tema koje treba pregledati u jednoj državi članici ili više njih.

Sve inspekcije provode se upotrebom standardiziranih postupaka i uključuju upotrebu prilagođenih alata za reviziju kako bi se osigurala dosljednost u provedbi inspekcija i sastavljanju izvješća.

Osim toga, u 2014. i 2016. pokrenut je revizijski pilot-projekt o reviziji upravljanja računima A i B, koju će provoditi same države članice. Iako su rezultati općenito bili pozitivni, službe Komisije odlučile su obustaviti taj zajednički rad jer nisu ostvarene očekivane sinergije i učinkovitosti.

3. INSPEKCIJE TRADICIONALNIH VLASTITIH SREDSTAVA KOJE JE KOMISIJA PROVELA U RAZDOBLJU OD 2016. DO 2018.

Komisija je u skladu s člankom 2. Uredbe br. 608/2014 u razdoblju od 2016. do 2018. obavila **68 inspekcija**, koje su dovele do 233 nalaza. Četiri od tih inspekcija provedene su u skladu s pristupom zajedničke revizije¹⁰.

Zasad su od 233 zabilježena nalaza njih 134 imala izravan financijski učinak (57,5 %), a njih 60 imalo je regulatorni učinak (25,8 %).

Tijekom tih inspekcija ocjenjuju se i računovodstvena i carinska pitanja.

¹⁰ Inspekcije u Danskoj i Austriji.

3.1. Računovodstvena pitanja

Upravljanje računom A i računom B¹¹ predmet je inspekcija u svim posjećenim državama članicama, zajedno s glavnom carinskom temom. Inspekcijama koje su provedene na tu temu u razdoblju od 2016. do 2018. potvrđeno je da je većina pogrešaka bila jednokratna i da su sustavne pogreške bile iznimka. Države članice snosile su financijske posljedice koje su proizašle iz zabilježenih nalaza.

Sveukupno se stanje popravilo zbog pažnje koja je pridavana ovoj temi u okviru inspekcija Komisije i zbog korištenja elektroničkih računovodstvenih sustava u većini država članica, čime se smanjuje rizik od pogrešaka povezanih s ručnim unosom. Međutim, države članice moraju dodatno pojačati svoje aktivnosti kako bi osigurale odgovorno upravljanje računom B i ispravke računa A te dostaviti sve zakonom propisane informacije kako bi osigurale da izvještaji budu jasni i transparentni.

U pet država članica proveden je i niz inspekcija o **pouzdanosti računa A i računa B te povezanih izvještaja**. Opći zaključak bio je da su postojeći postupci za sastavljanje tih izvještaja u skladu s odredbama EU-a i da se njima osigurava zaštita financijskih interesa EU-a. Nalazi dostavljeni nakon tih inspekcija odnose se na određene neusklađenosti između tih dvaju računa te na nepravodobna uklanjanja s računa B s ograničenim financijskim učinkom.

3.2. Carinska pitanja u razdoblju od 2016. do 2018.

Tijekom tog trogodišnjeg razdoblja inspekcije su bile usmjerene na:

2016.

- upravljanje tarifnim suspenzijama i kvotama,
- upravljanje povlaštenim tarifnim mjerama,
- pouzdanost računa A i B,
- strategiju kontrole u području carinske vrijednosti (pilot-projekt),

2017.

- upravljanje tarifnim suspenzijama i kvotama,
- vanjski provoz u EU-u i postupke TIR,
- strategiju kontrole velikih poslovnih jedinica,

¹¹ Države članice unose tradicionalna vlastita sredstva na jedan od dva računa:

- **redovni račun (A)** – za namirene ili zajamčene iznose (ti se iznosi uplaćuju u proračun EU-a),
- **posebni račun (B)** – za nenamirene iznose ili zajamčene iznose koji su pobijeni. Tradicionalna vlastita sredstva koja odgovaraju **nenaplativim** carinama povlače se s posebnog računa nakon određenog vremena. Ti iznosi tradicionalnih vlastitih sredstava moraju se istodobno staviti na raspolaganje (platiti) Komisiji, osim ako se ne mogu vratiti zbog više sile, iz drugih razloga koji se ne mogu pripisati državi članici ili zbog odgađanja knjiženja na račune ili obavijesti o carinskom dugu kako se ne bi ugrozila kaznena istraga koja utječe na financijske interese Unije.

2018.

- strategiju kontrole u području carinske vrijednosti,
- strategiju kontrole za uvoz solarnih panela.

Za provođenje inspekcija odabiru se carinske teme s najvećim rizikom za financijske interese Unije.

U tom je kontekstu iskazivanje umanjene vrijednosti robe utvrđeno kao znatan rizik za financije država članica i proračun EU-a. Njime nastaju znatni gubici u pogledu tradicionalnih vlastitih sredstava i PDV-a koje države članice nisu naplatile, kako je pokazano inspekcijama tradicionalnih vlastitih sredstava i nedavnim istragama OLAF-a¹². Činjenica je da je EU pretrpio štetu od velikog slučaja carinske prijevare, čije su se posljedice osjetile u cijelom EU-u. Skupine međunarodnog organiziranog kriminala izviđale su luke u EU-u s najslabijim kontrolama kako bi se provukle s lažnim deklaracijama o maloj vrijednosti za tekstil i obuću uvezene iz Kine.

Međutim, dok su mnoge države članice počele provoditi ciljane mjere za smanjenje te vrste prijevare, obujam takve trgovine nastavio se povećavati u Ujedinjenoj Kraljevini zbog izostanka carinskih kontrola u njoj. Do 2016. na Ujedinjenu Kraljevinu odnosilo se gotovo 80 % uvoza tekstila i obuće iz Kine na razini cijelog EU-a za koje se sumnjalo da im je na prijevaru umanjena vrijednost. Inspekcijama tradicionalnih vlastitih sredstava potvrđeno je da Ujedinjena Kraljevina nije provodila nikakve djelotvorne mjere za rješavanje problema te prijevare do listopada 2017. te je odbila staviti na raspolaganje iznose tradicionalnih vlastitih sredstava koji su izgubljeni za proračun EU-a zbog njezina nečinjenja, a pritom su ti iznosi procijenjeni na 2,1 milijardu EUR (neto) za razdoblje od 2011. do 2017. Stoga je Komisija protiv Ujedinjene Kraljevine u ožujku 2018. pokrenula postupak zbog povrede te je u ožujku 2019. podnijela svoju tužbu Europskom sudu.

Upravljanje tarifnim suspenzijama i kvotama bilo je predmet inspekcija u 11 država članica 2016. i 2017.

Utvrđeno je da je većina država članica usklađena sa zakonodavstvom EU-a kojim se osigurava odgovarajuća zaštita financijskih interesa EU-a. Unatoč tomu, utvrđeni su nedostaci povezani s upravljanjem carinskim kvotama, obavljenim provjerama i stavljanjem na raspolaganje iznosa tradicionalnih vlastitih sredstava u slučaju djelomične dodjele ili odbijanja kvote. Komisija je od predmetnih država članica zatražila da to stanje brzo isprave s regulatornog stajališta i da plate iznos tradicionalnih vlastitih sredstava koja su izgubljena zbog administrativnih pogrešaka.

Osim toga, u dvjema je državama članicama 2016. ispitano **upravljanje povlaštenim tarifnim mjerama**, pri čemu je pozornost bila usmjerena na postupke i uvjete za odobravanje

¹² Vidjeti izvješća OLAF-a za 2017. i 2018.

povlaštenog tretmana, nadzor nepotpunih deklaracija i dokaza o podrijetlu koji nedostaju, provjere i analize rizika te na naknadne zahtjeve za provjeru podrijetla. Iako je, uzimajući u obzir cjelokupno stanje u državama članicama, osigurana odgovarajuća zaštita financijskih interesa EU-a, u nekim su slučajevima zatražene dodatne informacije o nacionalnim mjerama koje treba provesti kako bi se osiguralo da se ti postupci ispravno primjenjuju.

Vanjski provoz u EU-u ispitan je 2017. u 18 država članica kako bi se osiguralo da postupci povezani s jamčenjem, odobravanjem i kontroliranjem proвозnih kretanja i daljnjim praćenjem svih neokončanih postupaka budu u skladu s relevantnim propisima te da tradicionalna vlastita sredstva budu ispravno izračunana, utvrđena i unesena u račune. Nalazi inspekcija uglavnom su se odnosili na regulatorna pitanja u pogledu kojih je od država članica zatraženo da poduzmu hitne mjere.

Strategija kontrole za solarne panele provjerena je 2018. u devet država članica. Opći cilj inspekcije u pogledu strategije kontrole za solarne panele bio je evaluirati djelotvornost i učinkovitost postojećih sustava i postupaka u državama članicama s obzirom na sprečavanje izbjegavanja plaćanja antidampinških i kompenzacijskih pristojbi¹³ koje se plaćaju na solarne panele.

Inspekcijama je otkriveno da je nekoliko država članica pogrešno tumačilo pravne odredbe iz uredbi o antidampinškim i kompenzacijskim pristojbama za solarne panele u pogledu izraza *poslano iz* te elemenata kojima se utvrđuje podrijetlo robe, čime je umjetno ograničeno područje primjene tih uredbi, kojima se nastoji zaštititi industrija EU-a. Ta pogreška dovela je do financijskih posljedica za predmetne države članice.

Druga tema koja je 2018. ocijenjena u 13 država članica bila je **strategija kontrole u području carinske vrijednosti**.

Inspekcijama je obuhvaćena ocjena strategije kontrole carinske vrijednosti koja postoji u državama članicama kako bi se otklonio rizik od uvoza robe umanjene vrijednosti, osobito tekstila i obuće uvezenih iz Kine, i kako bi se osiguralo da je deklarirana vrijednost ispravna.

Inspekcijama su otkriveni ozbiljni nedostaci u provedbi ispravnih profila rizičnosti (npr. na temelju omjera vrijednosti i težine koji obuhvaćaju sve trgovce i rizičnu robu) za učinkovito usmjeravanje kontrola na uvoz robe umanjene vrijednosti prije njezina puštanja u slobodni promet. Zapravo, iako su OLAF i Zajednički istraživački centar Komisije razvili *čiste prosječne cijene* u kojima se daje referentna vrijednost za usmjeravanje kontrola na moguće pošiljke tekstila i obuće umanjene vrijednosti iz Kine¹⁴, nekoliko ih država članica nije koristilo u praksi. Neujednačen pristup u izradi profila rizičnosti spriječio je države članice u usmjeravanju kontrola na robu potencijalno umanjene vrijednosti te je doveo do skretanja

¹³ ADD (antidampinške pristojbe), CVD (kompenzacijske pristojbe).

¹⁴ Ta metodologija potvrđena je u presudi Europskog suda (predmet C-291/15).

tokova uvoza prema državama članicama koje se smatraju manje djelotvornima u rješavanju problema umanjenja vrijednosti.

Rezultatima inspekcija potvrđeno je da je potreban jedinstveni „carinski štit” za ostvarivanje i zaštitu financijskih interesa Unije. Nakon inspekcija i nalaza povezanih s ovom inspekcijskom temom u državama članicama poboljšale su se analiza rizika i provjere robe.

Jedan općenit zaključak koji je Komisija donijela na temelju svojih inspekcija u državama članicama proteklih godina jest taj da se njihove strategije kontrole sve više preusmjeravaju s carinskih kontrola u trenutku puštanja robe u promet na naknadne carinske kontrole. Međutim, carinske kontrole prije ili u trenutku puštanja robe u promet i dalje su neophodne za rješavanje problema umanjenja vrijednosti te za otkrivanje novih vrsta ili obrazaca prijevara ili nepravilnosti.

4. POSTUPANJE NAKON INSPEKCIJA KOMISIJE

4.1. Regulatorni aspekti

Od država članica traži se da poduzmu mjere kad god se tijekom inspekcija pronađu pogreške ili nedostaci u nacionalnim propisima ili administrativnim odredbama kako bi ih uskladile sa zahtjevima EU-a. Te izmjene, koje se smatraju neophodnima radi usklađivanja utvrđivanja i naplate tradicionalnih vlastitih sredstava među svim državama članicama (njih 28), veliko su postignuće ostvareno inspekcijama Komisije. Utvrđeni nalazi ujedno su i važan izvor informacija o problemima s kojima su se države članice susrele tijekom primjene carinskih propisa i njihovu utjecaju na tradicionalna vlastita sredstva.

4.2. Ishod sporova

Tumačenje pravnih odredbi i postupci koji postoje u nekim državama članicama nisu uvijek u skladu sa zahtjevima Komisije. Stoga, ako nije moguće postići sporazumno rješenje, ne preostaje ništa drugo nego pokrenuti postupak zbog povrede (članak 258. Ugovora o funkcioniranju Europske unije).

U razdoblju od 2016. do 2018. pokrenuto je ili zaključeno osam postupaka zbog povrede (pojednosti su navedene u Prilogu). Najistaknutiji među njima predmet je pokrenut protiv Ujedinjene Kraljevine u vezi s umanjenjem vrijednosti tekstila i obuće, koji je doveo do golemog gubitka vlastitih sredstava koje je Ujedinjena Kraljevina odbila staviti na raspolaganje.

4.3. Financijski aspekti

Komisiji su u razdoblju od 2016. do 2018. isplaćena dodatna prava u ukupnom iznosu većem od **105 milijuna EUR** (+75 % u odnosu na trogodišnje razdoblje od 2013. do 2015.) nakon primjedbi iz inspekcijskih izvješća i nakon ostalih inspekcijskih aktivnosti te kao rezultat

daljnjih postupanja na temelju nalaza Revizorskog suda i odluka Suda o postupcima zbog povrede u vezi s tradicionalnim vlastitim sredstvima.

Zatezne kamate koje su platile države članice ukupno su iznosile više od **110 milijuna EUR**.

5. MJERE ZA POBOLJŠANJE POVRATA TRADICIONALNIH VLASTITIH SREDSTAVA

Osim inspekcija na licu mjesta u državama članicama, Komisija raspolaže i nekim drugim sredstvima za nadzor povrata tradicionalnih vlastitih sredstava.

5.1. Ispitivanje otpisanih nenaplativih prava

Države članice moraju poduzeti sve potrebne mjere za stavljanje na raspolaganje tradicionalnih vlastitih sredstava, osim kad se ispostavi da je povrat nemoguć u skladu s člankom 13. stavkom 2. Uredbe br. 609/2014:

- zbog više sile,
- zbog drugih razloga koji se ne mogu pripisati državama članicama, ili
- zbog odgađanja knjiženja na račune ili obavijesti o carinskom dugu kako se ne bi ugrozila kaznena istraga koja utječe na financijske interese Unije.

U skladu sa zakonodavnim odredbama EU-a države članice moraju Komisiju obavijestiti o nenaplativim iznosima tradicionalnih vlastitih sredstava većima od 100 000 EUR (izvješća o otpisu¹⁵) za koja se ne smatraju odgovornima. Nakon toga Komisija daje svoje primjedbe na svako izvješće. Za iznose koji su ispod prethodno navedenog praga Komisija redovito ocjenjuje uzorke tih slučajeva tijekom inspekcija na licu mjesta jer za njih ne postoji poseban zahtjev u pogledu izvješćivanja.

Kako bi pružila potporu državama članicama u evaluaciji njihove potencijalne financijske odgovornosti za nenaplative iznose tradicionalnih vlastitih sredstava, Komisija je izdala radni dokument – *Priručnik* – s kriterijima koji su se koristili za ocjenjivanje izvješća o otpisu. Radni dokument po prvi je put dostavljen svim državama članicama tijekom sastanka Savjetodavnog odbora za vlastita sredstva (ACOR) održanog 6. prosinca 2012. Njegova najnovija revidirana verzija od 8. ožujka 2018., u kojoj se uzimaju u obzir izmjene zakonodavstva EU-a i primjenjiva sudska praksa o tradicionalnim vlastitim sredstvima, dostavljena je 1. lipnja 2018. svim državama članicama na njihovu službenom jeziku.

¹⁵ **Izvješće o otpisu:** postupak u skladu s člankom 13. Uredbe br. 609/2014 za praćenje moguće financijske odgovornosti država članica za nenaplative iznose tradicionalnih vlastitih sredstava većih od 100 000 EUR. Komisija u okviru postupka izdaje mišljenje o tome jesu li tradicionalna vlastita sredstva postala nenaplativa iz razloga koji se ne mogu pripisati državama članicama. Svrha ispitivanja izvješća o otpisu koje provodi Komisija jest ocijeniti stupanj revnosti koji su države članice pokazale u provođenju svojih aktivnosti za utvrđivanje i izvršenje povrata od gospodarskih subjekata carina koje čine tradicionalna vlastita sredstva. Prag za prijavljivanje nenaplativih iznosa podignut je s 50 000 EUR na 100 000 EUR Uredbom Vijeća br. 609/2014. s učinkom od 1. listopada 2016.

Države članice moraju za svaki relevantan slučaj sastaviti strukturirano izvješće i prosljediti ga Komisiji upotrebom višejezične baze podataka WOMIS (engl. *Write-Off Management and Information System* – Sustav za upravljanje otpisima i informiranje o njima). Sustavom WOMIS, koji se redovito ažurira, omogućuje se učinkovito i sigurno upravljanje izvješćima država članica.

Nadležne službe Komisije ocjenjuju izvješće i dostavljaju primjedbe državi članici u zakonskom roku od šest mjeseci. Te se primjedbe odnose na opravdanje na koje se država članica može pozvati, a kojim opravdava zašto Komisiji nije na raspolaganje stavila iznos tradicionalnih vlastitih sredstava koji odgovara iznosu nenaplativih carina.

U razdoblju od 2016. do 2018. Komisiji je dostavljeno 214 izvješća o otpisu, koja se odnose na ukupni iznos od 124 633 046,19 EUR. U istom razdoblju¹⁶ Komisija je za 91 izvješće, u ukupnom iznosu od 30 435 940,72 EUR, smatrala da se gubitak tradicionalnih vlastitih sredstava nije mogao pripisati državama članicama. U 159 slučajeva – koji se odnose na **77 289 805,76 EUR** – Komisija je smatrala da su se iznosi pokazali nenaplativima iz razloga koji se barem djelomično mogu pripisati predmetnim državama članicama. U pet slučajeva smatralo se da je izvješćivanje Komisije bilo netočno ili preuranjeno (3 253 457,74 EUR).

Kako bi se ocijenilo može li se gubitak tradicionalnih vlastitih sredstava pripisati državi članici potrebna je temeljita analiza elemenata iz izvješća. Zbog tog postupka, koji je ponekad dugotrajan, do 330 izvješća o otpisu (167 590 097,16 EUR), koja se odnose na godine od 2009. do 2019., bilo je još uvijek u postupku ispitivanja u trenutku sastavljanja ovog izvješća.

5.2. Postupanje s pogreškama u utvrđivanju kojima se uzrokuje gubitak tradicionalnih vlastitih sredstava

Komisija je pratila administrativne pogreške koje su počinile države članice na štetu financijskih interesa EU-a u razdoblju od 2016. do 2018. (slučajevi otkriveni tijekom inspekcija na licu mjesta, izvješća o nacionalnim odlukama u vezi s otplatom ili otpustom koji su se temeljili na administrativnim pogreškama, dobrovoljno stavljanje na raspolaganje plaćanja koja su izvršile države članice zbog administrativnih pogrešaka za koje one preuzimaju financijsku odgovornost za gubitke tradicionalnih vlastitih sredstava, odbijeni otpisani nenaplativi iznosi ispod 100 000 EUR itd.). Kao rezultat toga države članice stavile su na raspolaganje iznos od **52,9 milijuna EUR** tijekom razdoblja od 2016. do 2018. Osim toga, **43,2 milijuna EUR** plaćeno je na ime zateznih kamata.

5.3. Baza podataka OWNRES

U skladu s člankom 5. stavkom 1. Uredbe br. 608/2014 države članice moraju Komisiji slati informacije o slučajevima prijevare i nepravilnostima u vezi s pravima iznad 10 000 EUR. Te

¹⁶ Brojčani podaci u nastavku uključuju i konačno ocijenjena izvješća koja su izvorno dostavljena prije 2016.

se informacije dostavljaju preko baze podataka OWNRES, kojom upravlja i koju održava Komisija.

Bazom podataka OWNRES Komisiji se osiguravaju informacije koje su joj potrebne za praćenje povrata i pripremu njezinih inspekcija na licu mjesta. Upotrebljava je i Ured za borbu protiv prijevara (OLAF) za različite analize, a dostavljeni podaci detaljno se analiziraju u godišnjem izvješću Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o zaštiti financijskih interesa Europske unije – Borba protiv prijevara.

Na početku 2019. u bazi podataka OWNRES nalazio se **106 361** slučaj prijevara ili nepravilnosti („otvoreni” ili „zatvoreni”) u odnosu na **90 204** slučaja na početku 2016. To je povećanje od približno **17,91 %** ili **16 157** novih slučajeva koji su prijavljeni u trogodišnjem razdoblju od 2016. do 2018.

Tijekom sastanka Savjetodavnog odbora za vlastita sredstva održanog u Bruxellesu 6. srpnja 2017. službe Komisije predstavile su nadogradnju aplikacije OWNRES i radni dokument o načinu na koji se u tu bazu podataka unose podaci o mjerama u svrhu financijskog povrata za potrebe istraga OLAF-a.

5.4. Mjere nadzora za države pristupnice

Komisija pruža tehničku pomoć zemljama kandidatkinjama za razvoj administrativnog kapaciteta i uspostavu sustava koji su nužni za provedbu pravne stečevine u pogledu tradicionalnih vlastitih sredstava nakon pristupanja. Ona ocjenjuje i spremnost zemalja kandidatkinja u tom pogledu.

U tom je području Komisija 2016. provela promatračku misiju u okviru pregovora o pristupanju s Crnom Gorom. Tom misijom u svrhu prikupljanja informacija pokazalo se da Crnoj Gori očito treba još vremena kako bi prilagodila svoje administrativne postupke i mobilizirala razne dionike koji su uključeni u sustav vlastitih sredstava.

Nakon sastanka Konferencije o pristupanju sa Srbijom održanog 25. lipnja 2018. poglavlje 33. pravne stečevine (Financijske i proračunske odredbe) službeno je otvoreno za pregovore o pristupanju. Od srbijanskih je vlasti zatraženo da, kao prvi korak, ispune sveobuhvatan upitnik o sustavu vlastitih sredstava radi utvrđivanja i planiranja budućih mjera za razmjenu informacija i tehničku pomoć u tom području.

6. ZAKLJUČAK

Na temelju rezultata zabilježenih od 2016. do 2018. može se zaključiti da su inspekcije tradicionalnih vlastitih sredstava koje provodi Komisija i sustavno poduzimanje daljnjih mjera u pogledu uočenih nedostataka i dalje nužno i učinkovito sredstvo za poboljšanje

povrata tradicionalnih vlastitih sredstava i osiguravanje jamstva da su financijski interesi EU-a primjereno zaštićeni.

Inspekcije su i dalje ključni instrument za usklađivanje i jačanje usklađenosti s pravilima EU-a. Njihov je financijski učinak znatan, kako je prikazano dodatnim neto iznosom od **približno 388 milijuna EUR**, koji je stavljen na raspolaganje proračunu EU-a **tijekom razdoblja od 2016. do 2018.** Zahvaljujući tomu, za države članice postoje znatni poticaji za pravodobno i potpuno stavljanje na raspolaganje tradicionalnih vlastitih sredstava proračunu EU-a. Povrh toga, inspekcijama se pridonosi osiguravanju ispravne primjene carinskih i računovodstvenih pravila, čime se štite financijski interesi EU-a osiguravanjem moćnog mehanizma za suzbijanje i sprečavanje štetnog narušavanja tržišnog natjecanja.

Komisija se mora suočiti s nizom problema u području tradicionalnih vlastitih sredstava. Osobito je velik problem za carinsku uniju Brexit te je zbog njega već bilo potrebno da Komisija i države članice namijene znatan iznos sredstava kako bi se pripremile na različite potencijalne scenarije te da poduzmu sve mjere za zaštitu financijskih interesa Unije u pogledu prihoda za proračun EU-a.

Razvoj međunarodne trgovine i trendovi kao što je e-trgovina isto su tako izvor prijetnji i mogućnosti za koje su potrebni novi instrumenti i stalna bliska suradnja između Komisije i država članica kako bi se pojačale carinske kontrole koje se temelje na riziku i osigurala djelotvorna naplata carina.

U tom su kontekstu službe Komisije koje su zadužene za tradicionalna vlastita sredstva posljednjih godina pojačale svoju suradnju kako bi se djelotvornije nosile s problemima koji se naziru. One će nastaviti preuzimati inicijativu radi poboljšanja funkcioniranja carinske unije.